

Eiropas Savienības
Padome

Luksemburgā, 2022. gada 20. jūnijā
(OR. en)

10066/22

DEVGEN 119
ACP 74
RELEX 769
ALIM 5
COEST 457
COHAFA 60

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2022. gada 20. jūnijs
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	10031/22 + ADD 1
Temats:	Eiropas komandas reakcija uz globālu nenodrošinātību ar pārtiku – Padomes secinājumi (2022. gada 20. jūnijs)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par Eiropas komandas reakciju uz globālu nenodrošinātību ar pārtiku, ko Padome apstiprināja savā 3884. sanāsmē, kas notika 2022. gada 20. jūnijā.

Padomes secinājumi par Eiropas komandas reakciju uz globālu nenodrošinātību ar pārtiku

1. Padome joprojām ir dziļi nobažījiesies par to, ka neaizsargātās iedzīvotāju grupas pasaulē saskaras ar nepieredzēta līmeņa nenodrošinātību ar pārtiku. Lai gan akūts bads, nepilnvērtīgs uzturs un bada risks, ko galvenokārt izraisījusi nabadzība, konflikti, politiskā nestabilitāte, sociālekonomiskie apstākļi, dabiski apdraudējumi un klimata pārmaiņas, jau bija pieaudzis, Padome atgādina, ka Krievijas nepamatotais, neprovocētais un nelikumīgais agresīvais karš pret Ukrainu, apzināti bombardējot un izlaupot lauksaimniecības aktīvus, iznīcinot glabātuves un pārtikas pārstrādes iekārtas, kā arī Melnās jūras ostu blokāde, ir būtiski saasinājuši pārtikas nodrošinājuma krīzi.
2. Pārtikas sistēmas jau daudzus gadus ir apdraudētas, un Covid-19 pandēmija ir izgaismojusi gan piegādes ķēžu, gan lauksaimniecības pārtikas sistēmu nestabilitāti un samazinājusi makroekonomisko stabilitāti jaunattīstības valstīs, jo īpaši vismazāk attīstītajās valstīs. Krievijas agresīvais karš pret Ukrainu ir izraisījis ievērojamu pārtikas, dzīvnieku barības un mēslošanas līdzekļu pieejamības samazināšanos, ievērojamu pārtikas, enerģijas un mēslošanas līdzekļu cenu pieaugumu un palielinājis globālo nenodrošinātību ar pārtiku. Tas smagi ietekmē ne tikai Ukrainas tautu, bet arī daudzas neaizsargātas iedzīvotāju grupas visā pasaulē. Turklāt tas palielina sociālo nemieru, konfliktu un nestabilitātes risku un kopā ar citām problēmām varētu ietekmēt neatbilstīgu migrāciju un piespiedu pārvietošanu. Tas ir ietekmējis arī spēju sniegt humāno palīdzību.

3. Padome solidarizējas ar visvairāk skartajām partnervalstīm. Ņemot vērā šīs problēmas, ES arī turpmāk būs atsaucīgs, atbildīgs un uzticams pasaules mēroga rīcībspēks. Padome atzīst, ka vissmagāk skartās ir vismazāk attīstītās un nestabilās valstis, valstis, kas ir ļoti atkarīgas no pārtikas piegādes un importa no Ukrainas un Krievijas, kā arī valstis, kuras visvairāk skar klimata pārmaiņas. Padome uzsver, ka steidzami ir jānodrošina ātra un visaptveroša globāla reakcija, lai aizsargātu visneaizsargātāko cilvēku dzīvību, cilvēktiesības un iztikas līdzekļus, stiprinot vietējo ražošanu, samazinot atkarību no importa un vienlaikus atbalstot pāreju uz ilgtspējīgām pārtikas sistēmām un lielāku noturību. Padome vērš uzmanību uz dzimumu līdztiesības dimensiju nodrošinātībā ar pārtiku un mudina Komisiju savā politikā, partnerībās un iniciatīvās pievērsties jautājumam par diskrimināciju dzimuma dēļ. Padome atkārtoti pauž apņemšanos īstenot efektīvu daudzpusēju sadarbību un risinājumus un uzsver, ka steidzami jāpāātrina Programmas 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķu, jo īpaši 2. IAM par bada izskaušanu, īstenošana, vienlaikus atgādinot ES prioritātes attiecībā uz Apvienoto Nāciju Organizācijas 2021. gada samitu par pārtikas sistēmām un saistības, ko ES uzņēma 2021. gada decembrī notikušajā Tokijas samitā par uzturu izaugsmei (*N4G*) 2021. gada decembrī.
4. Krievijas pārtikas eksportam uz pasaules tirgiem nav noteiktas nekādas sankcijas. Lai kavētu Krievijas agresīvo karu pret Ukrainu, ES sankcijas jo īpaši ir vērstas pret Krievijas valdību, Krievijas ekonomiku un finanšu sistēmu, militārajām aprindām un Krievijas elites pārstāvjiem, tostarp ekonomikas dalībniekiem, kas ir atbildīgi par Ukrainas destabilizāciju vai atbalsta to. Padome arī uzsver, ka ir uzskatāmi jāinformē par darbībām, kuras ES īsteno kā atbildīgs un uzticams pasaules mēroga rīcībspēks, un ir jāvēršas pret Krievijas īstenoto informācijas manipulāciju un iejaukšanos, jo tā sankcijas nepatiesi vaino tajā, ka ir pasliktinājusies globālā pārtikas nodrošinājuma situācija, tostarp izmantojot pārtiku kā ieroci, kam ir pasaules mēroga sekas. Krievijas īstenotā informācijas manipulācija ir daļa no koordinētas un valsts finansētas kampaņas. ES un tās dalībvalstis kopā ar citiem partneriem daudzpusējos forumos turpinās vairot informētību par to, tostarp partnervalstīs.

5. Padome uzsver, ka ir svarīgi, lai ES izrādītu spēcīgu solidaritāti, nodrošinot ātru un visaptverošu atbildes reakciju, kas balstās efektīvā multilaterālismā. Tā balstīsies uz Eiropas Komisijas 2022. gada 23. marta paziņojumu "Pārtikas nodrošinājuma garantēšana un pārtikas sistēmu noturības stiprināšana" un uz Pārtikas un lauksaimniecības noturības misijas iniciatīvas (*FARM*) trim pīlāriem, proti, tirdzniecību, solidaritāti un ražošanu, ko Eiropadome atzinīgi novērtēja 2022. gada 30. un 31. maijā. Šī atbildes reakcija būtu pilnībā jāsaskaņo ar ANO globālās krīzes reakcijas grupu un citām attiecīgām starptautiskām iniciatīvām, jo īpaši G7 ierosināto Globālo pārtikas nodrošinājuma aliansi.
6. Padome aicina īstenot stingru, efektīvu un pārredzamu Eiropas komandas reakciju uz globālu nenodrošinātību ar pārtiku, ietverot šādus četrus darbības virzienus: 1. solidaritāte, izmantojot ārkārtas palīdzību un atbalstu saistībā ar pieejamību cenas ziņā; 2. ilgtspējīgas ražošanas, noturības un pārtikas sistēmu pārveides veicināšana; 3. tirdzniecības atvieglošana, palīdzot Ukrainai eksportēt lauksaimniecības preces pa dažādiem sauszemes maršrutiem un caur ES ostām un veicinot atvērtu globālo tirdzniecību ar pārtiku un mēslošanas līdzekļiem; un 4. efektīvs multilaterālisms. Ir paredzēts, ka šie četri virzieni ir savstarpēji atbalstoši un ka tajos ir integrēti īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa atbildes pasākumi.
7. **Solidaritātes virziena ietvaros** Padome aicina Komisiju un dalībvalstis, izmantojot pieejamos rīkus, steidzami pastiprināt humāno palīdzību un īpaši pielāgotu īstermiņa atbalstu visneaizsargātākajām grupām skartajās valstīs un reģionos, lai jo īpaši atbalstītu vietējo ražošanu un piekļuvi pārtikai, tostarp ar humanitāro, attīstības un miera veicināšanas pasākumu saiknes pieeju. ES un dalībvalstis balstīsies uz Globālā tīkla cīņai pret pārtikas krīzēm (*GNAF*) analītiskajām spējām un izmantos īstenošanas metožu kombināciju, tostarp, arī nodrošinot skaidrā naudā sniegtu palīdzību un atbalstu ar esošo izglītības un sociālās aizsardzības sistēmu starpniecību, kad vien tas ir lietderīgi un iespējams, un stiprinot aizstāvības darbu un kopīgas iniciatīvas valsts un reģionālā līmenī. Atbildes reakcija būtu jābalsta uz regulāri atjauninātiem neaizsargātības un vajadzību novērtējumiem.

8. ES un tās dalībvalstis atbalstīs pārtikas pieejamību cenas ziņā, pievēršoties valstu ar zemiem ienākumiem un mazāk aizsargātu valstu fiskālajai un makroekonomikas stabilitātei un sniedzot ieguldījumu tādās starptautiskās iniciatīvās, kuru mērķis ir palīdzēt globālajiem partneriem saistībā ar parādu atvieglošanu un makroekonomikas stabilitāti, šajā sakarā atgādinot neseno SFI rīcības plānu attiecībā uz nenodrošinātību ar pārtiku. Tas ietver G20 Parīzes kluba Kopējas parāda režīma sistēmas īstenošanas paātrināšanu. Padome mudina Komisiju un dalībvalstis izpētīt iespējas attiecībā uz papildu brīvprātīgām iemaksām, lai ekonomiski attīstīto valstu speciālo aizņēmumu tiesības pārvirzītu uz mazāk aizsargātām valstīm, izmantojot SVF īpašos mehānismus.
9. Papildus tām sadarbības un atbalsta programmām, ko ES un tās dalībvalstis pašlaik īsteno, Padome atzinīgi vērtē neseno ārkārtas mobilizēšanu, lai atbalstītu galvenos skartos reģionus, jo īpaši ES ieguldījumu 225 miljonu EUR apmērā dienvidu kaimiņreģiona atbalstam ar Pārtikas un noturības mehānisma starpniecību, Eiropas komandas solījumu par atbalstu Sāhelas un Čada ezera reģioniem 1 miljarda EUR apmērā, kā arī Eiropas komandas solījumu par atbalstu Āfrikas ragam vairāk nekā 600 miljonu EUR apmērā.

10. **Saistībā ar ražošanas, noturības un pārtikas sistēmu pārveidošanas virzienu** – Padome uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt vidēja termiņa un ilgtermiņa ilgtspējīgus risinājumus, ar kuriem pievēršas pārtikas nodrošinājuma un nepilnvērtīga uztura jautājumiem. Tādēļ būtu jāpievēršas jo īpaši tādiem pašreizējās nenodrošinātības ar pārtiku izraisītājfaktoriem kā klimata pārmaiņas, pārtuksnešošanās un auglīgas zemes degradācija, vienlaikus stiprinot ilgtspējīgas vietējās ražošanas jaudas partnervalstīs. Šajā sakarā Padome stingri mudina Komisiju un dalībvalstis palielināt savu atbalstu ilgtspējīgām, iekļaujošām un noturīgām akvakultūras pārtikas sistēmām un lauksaimniecības pārtikas sistēmām. To var panākt, cita starpā veicot investīcijas pārtikas vērtības ķēdēs un agroekoloģiskās un citās inovatīvās pieejās kopumā, dažādojot tirdzniecības plūsmas un ražošanu, veicot pasākumus, lai uzlabotu piekļuvi cenas ziņā pieejamai veselīgai pārtikai, samazinot atkarību no fosilā kurināmā un to izmantošanu un efektīvāk un ilgtspējīgāk izmantojot sintētiskos resursus (mēslošanas līdzekļus, pesticīdus), uzlabojot klimatnoturību un situāciju biodaudzveidības zuduma jomā, stiprinot pārrobežu sadarbību ūdens resursu jomā, uzlabojot zemes pārvaldību, pastiprinot vietējo ražotāju spējas, veicot pasākumus pret pārtikas izšķērdēšanu, attiecībā uz integrētiem vietējiem un reģionāliem tirgiem un uz mazo lauksaimnieku un lauksaimnieku organizāciju piekļuvi finansējumam, kā arī attiecīgos digitālos risinājumus, pētniecību un inovāciju, attiecībā uz kuriem ES būs vadošā loma *CGIAR*. Visām iniciatīvām būtu jāatbilst ES zaļajam kursam, stratēģijai "No lauka līdz galdam" un Biodaudzveidības stratēģijai, kā arī ES Direktīvai 2019/633 par negodīgu tirdzniecības praksi lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē. Atbildes reakcija pēc iespējas balstīsies uz esošo satvaru un saistībām, piemēram, ES un ĀS samitu un tajā saskaņotajām investīcijām pārtikas sistēmās un iniciatīvā "Lielais zaļais mūris". Iniciatīvās īpaša uzmanība būtu jāpievērš sievietēm un meitenēm kā pārmaiņu veicinātājām.
11. Atzīstot Āfrikas Savienības "Uztura gadu" (2022. gads) un uzsverot apdraudējumu mērķim par labu veselību visos pasaules reģionos, Padome aicina Augsto pārstāvi, Komisiju un dalībvalstis turpināt sadarbīties ar Āfrikas partneriem padziļinātā dialogā par pārtikas un uztura nodrošinājumu. Eiropas komanda kopā ar Āfrikas partneriem turpinās iesaistīties pamatiniciatīvās, kas apzinātas ES un ĀS samitā, tostarp attiecībā uz ilgtspējīgām lauksaimniecības vērtību ķēdēm un noturīgām pārtikas sistēmām.

12. Atgādinot par vismazāk attīstīto un nestabilu valstu, kā arī citos reģionos, tostarp dienvidu kaimiņreģionā, esošo valstu, kuras nenodrošinātība ar pārtiku skar visvairāk, svarīgās vajadzības, Padome aicina vairāk mobilizēt inovatīvus risinājumus un privātā sektora atbalstu, tostarp izmantojot Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai plus (EFIA+) un Eiropas finanšu arhitektūru attīstībai (EFAD), kuru mērķis cita starpā ir stiprināt Eiropas attīstības finanšu iestāžu līdzdalību.
13. **Saistībā ar tirdzniecības veicināšanas virzienu** Padome uzsver, ka ir ļoti svarīgi steidzami palīdzēt Ukrainai ražot un eksportēt lauksaimniecības pārtikas preces, izmantojot dažādus sauszemes ceļus un ES ostas. Padome atzinīgi vērtē pasākumus, ko dalībvalstis līdz šim veikušas šajā nolūkā, un aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt pastiprināt centienus šajā sakarā, jo īpaši ātri īstenojot "Solidaritātes joslu rīcības plānu", lai atgrieztu Ukrainas graudus pasaules tirgos, vienlaikus ņemot vērā to personu vajadzības, kuras jau cieš no kara tūlītējām sekām, Ukrainas iedzīvotājus, vienlaikus atbalstot arī valstis, kas robežojas ar Ukrainu. Turklāt Padome mudina Komisiju un dalībvalstis turpināt veicināt to, lai Ukrainai tiktu ātri piegādāti galvenie resursi turpmākai ražošanai, jo īpaši mēslošanas līdzekļi, dzīvnieku barība, sēklas un degviela.
14. Padome arī aicina Komisiju, Augsto pārstāvi un dalībvalstis strādāt kopā ar attiecīgajiem starptautiskajiem partneriem, lai veicinātu atvērtu, pārredzamu un paredzamu tirdzniecības vidi, jo īpaši, lai izvairītos no galveno pamatpreču neadekvātu krājumu veidošanas un eksporta ierobežojumiem attiecībā uz pārtiku un galvenajiem lauksaimnieciskās ražošanas resursiem, piemēram, mēslošanas līdzekļiem. Šie pasākumi ir neproduktīvi; tie veicina pārtikas cenu turpmāku svārstīgumu; un saasina nenodrošinātību ar pārtiku. Jo īpaši Padome stingri atbalsta to, lai uz tādiem pārtikas produktu iepirkumiem, ko nekomerciālos humanitāros nolūkos veica Pasaules Pārtikas programma un citi atbilstīgi humanitārie partneri, tiktu stingri attiecināts atbrīvojums no eksporta ierobežojumiem, par kuru pašlaik notiek sarunas PTO, kā arī to, lai – koordinācijā ar ESAO un FAO, privātā sektora dalībniekiem un saskaņā ar GCRG visaptverošo satvaru – ar Lauksaimniecības tirgus informācijas sistēmas (AMIS) starpniecību tiktu uzlabota pārtikas un mēslošanas līdzekļu tirgus pārredzamība un politiskā reakcija. Padome ņem vērā centienus izstrādāt plaša mēroga iniciatīvas, lai segtu pārtikas importa izmaksu starpību neto importētājvalstīm.

15. **Multilaterālisma virziena ietvaros** Padome atkārtoti uzsver apņēmību atbalstīt efektīvu multilaterālismu un aicina Komisiju, Augsto pārstāvi un dalībvalstis stiprināt savu iesaisti ar galvenajiem daudzpusējiem partneriem: attiecīgām ANO organizācijām, jo īpaši Romā esošajām aģentūrām (*FAO*, *WFP* un *IFAD*) un Pasaules pārtikas nodrošinājuma komiteju, G7/G20 un PTO, kā arī starptautiskajām finanšu iestādēm – gan galveno mītņu, gan valstu līmenī. Tas atbalstītu globālu un labi koordinētu atbildes reakciju, veicinātu koordināciju starp dažādām iniciatīvām un sekmētu visu attiecīgo dalībnieku, tostarp privātā sektora un pilsoniskās sabiedrības, iesaistīšanos.
16. Padome atbalsta Globālā tīkla cīņai pret pārtikas krīzēm svarīgo lomu kā humānās palīdzības un attīstības jomas dalībnieku globālai aliansei, kura ir apņēmusies novērst pārtikas krīžu pamatcēloņus un veicināt ilgtspējīgus risinājumus. Tai vajadzētu būt centrālai nozīmei koordinētā vajadzību novērtējumā un humanitārās, attīstības un miera aspektu saiknes veicināšanā pasaules, reģionālā un valstu līmenī.
17. Šajā sakarā Padome atbalsta Eiropas komandas reakciju uz globālu nenodrošinātību ar pārtiku un aicina Komisiju, EĀDD un dalībvalstis:
- a) sniegt nepieciešamo atbalstu ANO globālās krīzes reakcijas grupai un īstenot darbības virzienus, kā izklāstīts šajos secinājumos, tostarp *FARM* un Pasaules pārtikas nodrošinājuma aliansē;
 - b) saskaņā ar Eiropadomes 2022. gada 30. un 31. maija secinājumiem par prioritāti noteikt finansiālo atbalstu, ar kuru pievēršas globālajam pārtikas nodrošinājumam, tostarp neatliekamām humanitārajām vajadzībām, finansiālu un tehnisku atbalstu pārtikas importētājvalstīm vajadzības gadījumā, kā arī vidēja termiņa un ilgtermiņa ilgtspējīgām pārtikas sistēmām un pastiprinātai vietējai ražošanai, lai uzlabotu noturību, un izskatīt visus pieejamos finansējuma avotus, tostarp, paātrinot programmas un sākumposmā tās īstenojot intensīvāk, kā arī izmantojot rezerves no Eiropas Attīstības fonda;
 - c) sniegt katrai valstij un reģionam īpaši pielāgotus risinājumus, izmantojot Eiropas komandas pieeju un, kad vien iespējams, izmantojot Eiropas komandas iniciatīvas;

- d) kopīgi izveidot uzraudzības sistēmu, pamatojoties uz esošajiem ESAO/APK datiem un pamatnostādnēm, lai nodrošinātu finansējuma pārskatatbildību un pārredzamību; šajā sakarā Padome aicina regulāri sniegt jaunāko informāciju par resursiem, kas mobilizēti saistībā ar Eiropas komandas reakciju uz globālo nenodrošinātību ar pārtiku, tostarp saistībā ar konkrētām pamatiniciatīvām;
- e) pastiprināt kopīgos saziņas centienus daudzpusējā, reģionālā un valstu līmenī, lai pievērstos priekšstatiem un bažām partnervalstīs; steidzami pastiprināt EĀDD centienus uzraudzīt un apkarot Krievijas informācijas manipulācijas kampaņas, kuru mērķis ir novirzīt atbildību par pārtikas nodrošinājuma krīzi no agresīvā kara pret Ukrainu. Padome aicina Komisiju un EĀDD sadarboties ar dalībvalstīm, apmainoties ar kopīgiem vēstījumiem un koordinējot tos;
- f) regulāri ziņot Padomei par kopīgās atbildes reakcijas īstenošanu.
-